

Lesarabræv

Um eftirsýn av
bilskaðum

Í Sosialinum og Dimmalætting spyr Finnleif Gutesen, Tveoyri, um akfør í sambandi við bilskaða hava møguleika at koma til eftirsýn.

Hertil skal svarast, at tryggingartakarinn í sambandi við bilskaða kann venda sær til sýnsmenn hjá tryggingini, og har fáa eitt eftirsýn av bilinum.

Annars verður tryggingartakarinn, tá rökningin frá verkstaði fyri umvæling av skaðanum verður góldin, kunnaður um útgjaldingina og biðin um at boða frá, um hann ikki er nøgður við umvælingina.

Eisini spyr Finnleif Gutesen, um Tryggingarsambandið krevur nakra trygd (garanti) frá verkstaðinum fyri umvælingararbeiði, ella um akfarsánarin

hefur nakað krav um trygd frá verkstaðinum.

Tryggingin hevur skyldu at umvæla skaðan, so bilurin er í sama standi sum áðrenn skaðan, og verður verkstað, sum tryggingartakarinn ávísir, vanligi nýtt.

Í tí sambandi skal tryggingin sýggja til, at umvælingararbeiðið er nøktandi og í tráð við sýnsmetanina fyri skaðan, og at tryggingartakarinn er nøgður. Samstarvið millum bilverkstað og tryggingina er so gott, at spurningurin um at fáa trygd frá verkstaðinum er ikki neyðugur.

**Bjartur Dalsgaard,
Tryggingarsambandið
Føroyar**

Flogvøllurin
enn einaferð!

Onkur er enn einaferð byrjaður at rógva fram undir verkætlanina, sum kallast »Glyvursnes«.

Nei, álvaratos, tit góðu menn, skal nakar nýggjur vøllur gerast, so skal hetta kannast gjølla, hvar ein nýggjur flogvøllur skal ligga, og ikki bert ganga eftir einari kanning, sum ein óráð kann seta spurnarkeini við, um nenda er neutral, og um henda kanning og verkætlan ikki hevur nógvar feilir og manglar.

Verð varnir at loypa á bláman bert tí onkur vil hava flogvøll á Glyvursnesi. Sum oman fyri nevnt eigur at kannast gjølla, hvar nýggjur flogvøllur skal ligga, og um vit í heila tíð skulu hava nýggjan flogvøll. Eg spyrji bert hvør skal gjalda?

Í grein í Dimmu 18. febr. verður sagt, at tað tekur 3 ár at byggja nýggjan flogvøll í Nuuk í Grønlandi. Er hetta rætt, og hvussu nógv tíð hava teir nýtt til kanningar í Nuuk?

Um peningurin, sum tað kostar at útbýggja verandi flogvøll og tað kostar at seta gliðbreyt upp, skal nýtast til at byrja at gera nýggjan flogvøll á Glyvursnesi, er hetta óvitisstos og tokutala. Føroyingar skulu sjálvir rinda fyri nýggjan flogvøll – danir rinda einki, tað hava teir sagt.

Sjálvandi skal verandi flogvøllur útbýggjast soleiðis, at regulariteturin verður betri, eins og tryggin verður betri. Nevndin, sum landsstýrið og Ferðslumálastýrið settu í 1996, hevði ikki mælt til at útbýggja og gjørt lögur í verandi flogvøll, um teir meintu nakað annað.

Um nakað av peninginum skal nýtast til annað endamáli, so skal hetta vera til at gera undirsjóvartunnli við.

Annars meini eg, at arbeiðið at gera undirsjóvartunnli skal byrja beinanvegin, tí heldur ikki her hava vit føroyingar ráð at boða longur.

pep

Mótmæli í sambandi við
avtøku av íløgustuðlinum
til lemmatrolarar

Undirritaðu feløg mótmæla, at íløgustuðlin til lemmatrolarar verður avtíkin 1. mars 1998.

Vit mótmæla at íløgustuðlin verður avtíkin júst nú. Skipaeigarar hava ferð eftir ferð víst á, at skipini ikki fara at bera seg og tí møguleiga verða seld, um ikki ein lagaligari skipan viðvíkjandi íløgustuðlinum verður vald í staðin.

Út frá teimum upplýsingum vit hava, fer hetta at hava vanlukuligar avleiðingar fyri Vestmanna bygd, tá skip okkara verða so illa fyrri, at tey fara av knóranum, og møguleiga

verða seld av bygdini.

Heitt verður tí á landsstýrsmannin um at fáa í lag eina skipan, sum skipaeigararnir hava skotið upp m.a. í bløðunum, nevniliga eina skipan, har stuðlin minskar so líðandi í einum 3 til 5 ára skeiði.

**Vinarliga
Norðstremoyar
Tjóðveldisfelag, Norðstremoyar
Javnaðarfelag,
Miðflokkurin
og Norðstremoyar
Sjálvstýrisfelag**

Viðmerking

So fór oljan eisini í fisk

Kolvetnislóggávan verður nú samtykt við 3. viðgerð, og harvið er okkara framtíð í oljuhøpi stungin út. Ella rættari sagt, føroysk luttøka í oljuvinnu er sett 10 - 15 ár aftur í tíðina

Forsøgan

Tað byrjaði annars so væl. Allir flokkar og allir løgtingslimir tyktust hava fatað, at ein møguleig føroysk oljuframtíð var eitt so stórt álvarsmál, at her mátti ikki farast fram eftir fummum. Ein serlig oljuráðleggingarnevnd við frægastu serkønu varð vald, og semja var um, at samskipti nevndarinnar við politisku myndugleikarnar gekk um sjálvan løgmann.

Á henda hátt varð ein trygg, professionel fyrireiking sett í gongd, og tað er ikki sørt, at arbeiðslag og duguleikin hjá oljuráðleggingarnevndini og oljufyrirsitingini vakti ans og virðing millum útlendsk oljufeløg og myndugleikar. Við hvørt hevur verið funnið at, at tað hevur gingið so spakuliga, men eingin hevur enn kunnað funnið at innihaldinum.

Um allan heim eru mong dømi um samfelagsliga sera óhepnar avleiðingar av oljuvinnu og av vónum um oljuvinnu. Tey greiðastu dømin eru Nigeria, Venezuela og Ecuador. Færri eru dømin um samfeløg, sum eru komin væl frá einari oljuvinnu. Tí vakti arbeiðshátturin, sum valdur var í Føroyum, virðing. Her var skilvís og skyndseini valt at tryggja eina so avbalanseraða uppbygging av einari møguleigari oljuvinnu í Føroyum, sum til bar.

Nýggj kolvetnisstevna

Tað var kanska bláoygt at rokna við, at eitt slíkt skilvís fór at kunna halda á fram, og nú eru vit komin aftur til føroyska veruleikan.

Tað er at sigga til ikki tær stóru broytingarnar, sum løgtingið nú við 3. viðgerð fer at samtykkja í uppskotu kolvetnislóggávu. Men tær eru rættligga avgerandi brot við tað arbeiðslag, sum higartil hevur verið, og tær geva teimum, sum alla tíðina hava sagt, at føroy-

ingum kanst tú ikki rokna við, rætt.

Treyt um, at allur flutningur av úterð (uttan flyting av boripallum) og fólki til og frá føroyskum øki skal fara um føroyskan bryggju-kant ella føroyskan flogvøll, kann av útlendskum oljufeløgum einans fastast sum annaðhvørt vitlest skemt ella sum óneyðug forðing og loysigjald fyri útvinning av kolvetni. Í báðum førum verður løgtingið og Føroyar mett ólúroknligar.

Broytin um, at allar útbjóðingar skulu fara fram sbt. serstakari løgtingslóg, har tilskilað verður, hvat í-kast virksemd fer at geva búskapi og arbeiðsvinnu, ber á sama borð. Tað tykist, sum um løgtingið vil taka eina møguleiga oljuvinnu sum gíðli og fyrireikar, hvat slag av loysigjaldi, tað skal fara at krevja.

Men tað, sum kanska verri er, er, at løgtingið ætlar eina almenna oljuvinnu á sama hátt sum fyri alivinnuna fyrst í áttati-árunum. Tað skuldi verið óneyðugt at mint á, at tað tók alivinnuni 10-15 ár at sleppa at verða ríkin upp á vinnuligar treytir. Ímeðan fingur vit dálkaðar firðir, stórt um-hvørvisligt spell og nógvar privatar húsangangir.

Úrslitið av viðgerðini av kolvetnislógaruppskotinum ger útlendskum fyrirkøsum púra greitt, at Føroyar er eitt samfelag, sum teir ikki kunnu rokna við. Tað ber ikki til at samráðast og gera avtalu við føroyskar myndugleikar, og tað ber heldur ikki til hjá føroyskum myndugleikum at samráðast við útlendskar fyrirkøstur - uttan uppá hvamsvís.

At rætta bakara fyrri smíð

Men kanska er tað ikki kolvetnislógina, ið løgtingið hevur viðgjørt. Mangt bendir á, at tað tilstundandi valið og tvørrandi samstarvslagið millum løgting og landsstýri, sum er viðgjørt ístaðin fyri kolvetnis-

lógina.

At løgtingið einki álit hevur á landsstýrinum er vordíð skiligt. Um orsök er til slíkt illtrúni, so er tað ein søk millum løgtingið og landsstýrið. Tað er jú løgtingið sum millum sínar frægastu hevur kosið løgmann og landsstýri. Tað er at rætta bakara fyrri smíð og bart út landskkaðiligt at brúka kolvetnislógina at lýsa alment, at løgtingið ikki trýr sínum egnu og sær sjálvum til.

Ein vinnulig framgongd og nýggj tíð kann fara at spyrjast burtur úr einari møguleigari oljuvinnu. Men hon kann bert henda, um vinnulig sambond verða bygd upp millum føroyska vinnu og útlendska. Tað fer at forða eini møguleigari vinnuligari menning, at vit skulu venda aftur til ta tíð, tá politisk sambond er fyrsta fortreyt fyri at reka vinnu og ikki duguleiki.

Tað er púra óneyðugt hjá løgtinginum at royna at tryggja føroyskari vinnu og arbeiðsmegi part í einari møguleigari oljuvinnu. Eitt er, at løgtingslimir ikki eru valdir eftir fólkeika at stýra oljuvinnu, ella fyri tann skuld nakrari vinnu. Annað er, at vinnan dugir hetta so nógv betur sjálv. Vit kunnu sum dømi taka Wood Group í Aberdeen, sum fór inn í oljuvinnuna, tá fiskileiðirnar vórðu skerdar. Í dag hevur fyrirkønan 5000 fólk í arbeiði í 20 londum og ein umsetning uppá 5 milliardir krónur.

Leggið uppskotið til viks

Í vinnuligum samanhangi er stabilitetur altavgerandi. Møguleikarnir fyri avkasti skulu vera ómetaliga stórir, áðrenn ein vinnulig fyrirkøna fer at gera lögur í eitt politiskt óstabil samfelag. Oljuvinnan er meira von við at gera lögur í óstabil samfelag enn aðrar vinnugreinar. Men kann hon sleppa undan óstabiliteti, roynir hon tað.

Í tí líki kolvetnislógin fer til triðju viðgerð, er hon landskkaðilig. Best varð tí, at hon varð tikin aftur, og at nýtt lógaruppskot lagt fram aftur eftir løgtingsvalið, skrivur Kjartan Kristiansen

Vinnur Bretland markaðartrætuna, fær oljuvinnan greiðar treytir at arbeiða undir, og hon kann út frá teimum meta, um tað loysir seg at royna at útvinna kolvetni á okkara leiðum. Við nýggju føroysku kolvetnisstevnunni er oljuvinnan um ein háls, um lógin skal skiljast, sum hon er orðað.

Í upprunaligu kolvetnisstevnunni kendu vit tað sum eina skyldu at at skipa fyri, hvussu eitt møguleigt kolvetni við Føroyar best kundi verða útvinnað, i.e. við atliti til umhvørvi, tryggleika og kostnað, so tað kundi koma restini av heiminum til góðar. Nú tykist stevnan verða merkt av rætti til at leggja forðingar fyri virknari og skilvisari leiting og útvinning av olju og rætti til at leggja dyrkandi lið inn, sum í besta føri einans tæna endamáli, sum einki hava við oljuvinnu at gera.

Í tí líki kolvetnislógin fer til triðju viðgerð, er hon landskkaðilig. Best varð tí, at hon varð tikin aftur, og at nýtt lógaruppskot lagt fram aftur eftir løgtingsvalið.

21. februar 1998
Kjartan Kristiansen

Lesarabræv

Tjóðskaparligt samstarv - ein dag?

Í 1906 klovnadit tjóðskapar-rørslan í samband og sjálvstýri.

Síðani tá er sera nógv hent, sjálvstýrisvongurin gongur nú í nógvum bólkum.

Og tað tænar mótpartin-

um.

Tekur øll sjálvstýris-rørslan einaferð eitt rimmar tak í felag, so munar.

Ein góð roynd kann vera, at stilla upp í felag - á einum lista 11. mars.

Tí sambært veljarakanningini herfyri, so hevur sjálvstýrisvongurin eini góð 60 prosent av veljarunum í sínum part. Og tað er ríki-ligt til at fáa bæði umboðini vald 11. mars í 1998.

Tað hevði skapt djúpa

virðing fyri tjóðskaparrørsluni, og kanska givið fólki eina vón um bjartari framtíð.

Hanus Pólssoon Vang